

Fra Nenad Venancije Pehar

PIŠE: ZDRAVKO LUBURIĆ

Ruka i ruke poprskane krvlju kao crni ponori visina utišavaju cijelu dvostruku šutnju odjenuta u kamene oltare svetim zanosom krvari miris koji se divi smrti u habitu. Zastenjao glas šumom slomljene žedi uništenog dana udaljuje se molitvom otvorenih usta. Poput bršljana, ublažen glibom, puže svećenik i krv samostanske braće kao tvar bez težine zanijem u povorci s lubanjama izdisajima sahranjuje svijeće u slatke i modre duše.

Od rijeke Neretve pa ovamo spiralno bruji nebesko sazvučje i tone u pjenu slomljene vode brzice, na njenim ustima ljuljaju se ubijena tijela kao usamljena zvona šumom valova i mrtvi krilima ruku drobe azurno stijenje što izranja iz užasne zelene dubine.

Blistavim tijelima smrtni zanos se divi i onda kad kao tamne sjene izranjaju zvoneći gorke zvuke, uplašene i opijene svojim očima otvorenim miluju užas što se sjeća plaha i žedna noža za nijemih drhtaja.

Tamo se sjene plave i silaze i udaljuju se i ne udaljavaju se, čekaju fra Josipa*. Neobično vezan za dno mrežom sjenovite dubine drži križ zatočen

RAZREDNIK FRA NENAD PEHAR S UČENICIMA VII. RAZREDA, ŠK. GOD. 1943./44.

svjetiljkama njegovog mrtvog pogleda. Modro stijenje sijeva neizmjerenošću zakona za sve svirepe svečanosti crvenih beštija.

Crvena zemlja puna užasne krvi ne može niti očuvati niti izmjeriti uzbuđeno gnušanje pred ovim krvolokim psima čiji tromi pogledi žele zemlju istrijebiti razderanim barjakom jednog naroda.

Blago i meko miluju svećenika nježni kristalni zraci, podijeljeni u duboko svjetlo pjevaju iz ožiljaka ludost i bijes ljudi, a onda tonu u zemlju dok svećenik tone u zemlju ugušen čovječjim krikom, groznim zavijanjem ona ga pokriva. ✍

Balada od Širokog Briega**

PIŠE: LA - VIN - DI

Sa bielog zvonika zadnji zvona odjeknu glas: Grabova strese se šuma, Lištice zamuknu šum. Brda iznad drevnoga Borka gromko zaškripi kras. Širokog Briega u dim je zlokoban uronuo hum...

Osvajača biesnih po hramu psovački urliče krik, Ko zvier što je nanjušila netom prolivenu krv. Strojica sikće vatru, razbija Gospin lik – Sve nekad sveto je pogaženo kao sitan crv.

Pobožnost svieta tu više nema, nit kolo se igra veselo u šir; Psalama romon ne čuješ, nit đakkih pjesama odzvanja glas.

* Fra Nenadu je krsno ime bilo Jozo.

** Tekst donosimo u izvorniku. Ispravljene su samo poneke gramatičke nepravilnosti ako je bilo potrebno zbog razumljivosti.

Iz sadržaja

IZ LJETOPISA	4
STRATIŠTA	18
GLAS O MUČENIŠTVU	25
GLAS O ČUDESIMA	28
ODIJEK U PUKU	29
DJELA POBIJENIH	31
NATJEČAJ	34
POVIJESNE OKOLNOSTI	39
U SPOMEN	42

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača«, XVII., 1 (32), Široki Brijeg, siječanj – lipanj, 2024.

Broj zaključen 31. prosinca 2023.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

LEKTURA I KOREKTURA:
Zdenka Leženić

ADRESA:
Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

VEZA:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

GRAFIČKI PRIJELOM I TISAK:
FRAM-ZIRAL, Mostar

GLASILO IZLAZI POLUGODIŠNJE:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

CIJENA POJEDINOG PRIMJERKA:
3 KM; 1,5 EUR

GODIŠNJA PRETPLATA (S POŠTARINOM):
BiH 8 KM; HR i EU 9 EUR; CH 9 CHF; SAD 14 USD;
Canada 14 CAD

SLANJE PRETPLATE, DOBROVOLJNIH PRILOGA...:

a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar; Korisnik: Hercegovačka franjevačka provincija; Svrha: prilog Vicepostulaturi tekući račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

Urednikova riječ

FRA MILJENKO STOJIĆ

Dragi čitatelji!

Za vrijeme turskoga zlosilja franjevci su u Hum ili Hercegovinu dolazili iz Bosne i Dalmacije. Podnosili su žegu dana i sanjali o povratku u svoje krajeve gdje su prije Turaka imali crkve, samostane, svoj puk s njegovom kulturom i gospodarstvom. Pa se vratiše. Službeno to bi 23. srpnja 1846. kada na Širokom Brigu blagosloviše temelje crkve i samostana. A na njemu tada ničega nije bilo. Ni u njegovoj okolini. Pust, zapušten kraj s nepismenim pukom tamo u brdima.

Počeli su tako od ništice i krenuli prema visinama. Predvodili su svoj narod u izlasku iz tame i ropstva, kao što je nekada Mojsije predvodio svoj prema obećanoj zemlji. Pravili su putove, vodovod, započeli elektrifikaciju. No, ono glavno što su radili bilo je širenje vjere u jedinoga Boga Isusa Krista i pouzdanje u njegovo vodstvo. Za svoje đake i djecu iz okoline ustrojivali su školstvo, a nisu zaboravljali ni starije. Njih su opismenjivali i učili ih raznim vještinama u poljodjelstvu i svemu onomu čime su se bavili. Široki je Brig postao Grad na gori za hrvatski puk s obiju strana granice. Napajali su se tu vjerom, ali i umnim znanjem. Glasovitom je postala Franjevačka klasična gimnazija. No, za vrat im je sjela najprije prva Jugoslavija pokušavajući zaustaviti taj rast raznim pravnim smicalicama i udarcima žandarskih kundaka u rano jutro. Druga Jugoslavija jednostavno je ognjem i mačem poharala Široki Brig 1945. Život je naizgled stao. No, trgnuše se fratri, trgnu se narod. Mučenički su podnosili progon i dočekali slobodu.

Ovako ukratko izgleda povijest Širokoga Brijega. Sada se već primičemo 80. obljetnici te prijelomne 1945. Za tu prigodu namjera je u širokobriješkoj samostanskoj crkvi podići nove orgulje sa 66 registara posvećenih pojedinačno 66-orici ubijenih hercegovačkih franjevaca. Skup pothvat... Hoće li se uspjeti? U Božje ruke!

Živjet će Široki Brijeg i svi okolni krajevi dok budemo pošteno razmišljali. Biti nam je svoji na svome, ali to nije ni velikohrvatstvo, ni velikosrpstvo, ni velikobošnjaštvo. To je život.

Mir vam i dobro!

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesna« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

»Prema odredbama vrhovnog svećenika Urbana VIII., zabranjeno je da sluga Božji, bez prethodnog dopuštenja Svete Stolice, bude predmetom javnoga crkvenog štovanja. Te odredbe nipošto ne priječe privatnu pobožnost sluzi Božjem, niti spontano širenje njegova glasa svetosti ili mučeništva i znakova. (čl. 117, § 1. i 2.)

Ako nije pronađeno nepropisno štovanje, biskup ili njegov ovlaštenik pristupa sastavljanju izjave o neiskazivanju štovanja, tj. izjave kojom se potvrđuje da se odluke Urbana VIII. poštuju. (čl. 119, § 1.)«

Iz Upute *Majka Svetaca*